

สรุปผลการประชุม Regional Workshop for the Review of Draft International Standards
for Phytosanitary Measures (ISPMs) ครั้งที่ ๑๔
ระหว่างวันที่ ๒๘ ตุลาคม – ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี

การประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วม รวม ๒๕ คน จากประเทศสมาชิกอารักขาพืชระดับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (APPPC) ๑๘ ประเทศ ได้แก่ บังคลาเทศ กัมพูชา จีน อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น ลาว มาเลเซีย พม่า มองโกเลีย เกาหลีใต้ เนปาล นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ศรีลังกา ไทย และเวียดนาม

ความคืบหน้าการดำเนินงานของสำนักเลขาธิการ IPPC

๑. ใบรับรองสุขอนามัยพืชอิเล็กทรอนิกส์ (e-Phyto) สำนักเลขาธิการ IPPC กำลังศึกษาความเป็นไปได้ในการดูแล Global e-Phyto hub เพื่อลดความยุ่งยากและค่าใช้จ่ายของประเทศภาคีสมาชิก IPPC ที่ประสงค์จะใช้ e-Phyto ทั้งนี้ มาตรฐานการใช้ e-Phyto ที่กำหนดโครงสร้างข้อมูลและใช้รหัสในใบรับรองสุขอนามัยพืชกำลังจะประกาศใช้ในปี ๒๕๕๗ แล้ว สำนักเลขาธิการ IPPC กำลังพิจารณาคำธรรมเนียมที่ประเทศภาคีสมาชิกจะมาใช้ e-Phyto hub ซึ่งมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่ประเทศทำความตกลงแบบทวิภาคี

๒. ข้อตกลงในการรายงานข้อมูลของภาคีสมาชิก IPPC การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาคีสมาชิกเป็นพันธกรณีของ IPPC ที่ต้องปฏิบัติตาม ข้อตกลงในการรายงานข้อมูลจะจัดทำโดย advisor group ซึ่งเป็นผู้แทนจากองค์กรอารักขาพืชระดับภูมิภาคต่างๆ ของ FAO ๗ ภูมิภาค สำหรับภูมิภาคเอเชีย มีนางสาว ทรศณีย์ ปรัชญาบำรุง ผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรฐานสุขอนามัยพืช สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นผู้แทน นอกจากนี้ที่ประชุมอภิปรายถึงบทบาทของ IPPC Contact Point ซึ่งปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกิดจากการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานเป็น Contact Point และไม่มีผู้ปฏิบัติงานที่ต่อเนื่องทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลยังไม่เป็นไปตามพันธกรณีอนุสัญญา IPPC

๓. การเชื่อมโยงกิจกรรมของอนุสัญญา IPPC และอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (CBD) เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่เป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาทั้ง ๒ เรื่องนี้อยู่แล้ว อนุสัญญา CBD ดูแลเรื่องชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน (Invasive alien species) ซึ่งในทางปฏิบัติต้องอาศัยอนุสัญญา IPPC เพื่อวิเคราะห์ว่าชนิดพันธุ์ต่างถิ่นนั้นมีโอกาสเป็นศัตรูพืชหรือไม่ และต้องมีมาตรการสุขอนามัยพืช (Phytosanitary measure) อย่างไร

ผลการพิจารณาข้อคิดเห็นต่อ Draft ISPMs รวม ๕ เรื่อง ดังนี้

๑. Draft ISPM on movement of growing media in association with plants for planting in international trade เป็นแนวทางสำหรับวิเคราะห์และจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชของวัสดุปลูกที่ติดมากับพืชสำหรับปลูกที่มีการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ที่ประชุมพิจารณาและเห็นชอบตามข้อคิดเห็นของผู้แทนไทย ได้แก่ แก้ไขโครงสร้างของร่างมาตรฐานใหม่เพื่อแยกส่วนการวิเคราะห์และการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชออกจากกัน เพิ่มการพิจารณาความเสี่ยงในระหว่างการขนส่งซึ่งอาจมีศัตรูพืชหลงทำลายได้ พิจารณาตัดการกำหนดระดับความเสี่ยงของวัสดุปลูกแต่ละชนิด เนื่องจากระดับความเสี่ยงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ประเมินและเอกสารที่แต่ละประเทศใช้อ้างอิง ซึ่งอาจแตกต่างกันได้

๒. Draft Annex to ISPM 26: Phytosanitary procedures for fruit fly (Tephritidae) management กำหนดแนวทางการบริหารจัดการด้านสุขอนามัยพืชสำหรับแมลงวันผลไม้ ที่ประชุมเห็นว่าสถานะของเอกสารนี้ควรเป็น Appendix ของ ISPM 26 มากกว่า Annex เนื่องจากรายละเอียดเป็นการให้ข้อมูลทางวิชาการมากกว่าเป็นข้อกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ประเด็นพิจารณาที่สำคัญเป็นการระบุความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการขององค์กรอารักขาพืชในการดำเนินมาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้

๓. Draft ISPM: Management of pest risks associated with the international movement of wood เป็นแนวทางพิจารณาความเสี่ยงศัตรูพืชและการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชของสินค้าไม้ ที่มีการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ โดยมีขอบข่ายรวมถึงวัสดุบรรจุภัณฑ์ไม้ที่ไม่ได้ปฏิบัติตาม ISPM 15 ด้วย ที่ประชุมมีการอภิปรายอย่างกว้างขวางในประเด็นที่ร่างมาตรฐานเรื่องนี้อาจทำให้เกิดความสับสนในการตรวจสอบระหว่างวัสดุบรรจุภัณฑ์ไม้ที่ปฏิบัติตาม ISPM 15 อย่างไรก็ดีตาม ร่างมาตรฐานฯ เรื่องนี้หากสามารถประกาศใช้ได้ก็จะช่วยอุดช่องโหว่ในการควบคุมวัสดุบรรจุภัณฑ์ไม้ (Wood packaging material) ที่มาจากประเทศที่ไม่ได้ปฏิบัติตาม ISPM 15 ได้ ที่ประชุมจึงขอให้ประเทศพิจารณาเสนอเป็นความเห็นของประเทศเอง หากไม่เห็นด้วยกับร่างมาตรฐานนี้

๔. Draft ISPM: Minimizing pest movement by sea containers ร่างมาตรฐานนี้เป็นร่างที่ขอความเห็นทั่วไปจากประเทศภาคีสมาชิกว่าควรจัดทำเป็น ISPMs หรือไม่ ที่ประชุมจึงอภิปรายถึงร่างมาตรฐานดังกล่าวเห็นว่าโดยปกติจะมีการทำความสะอาดตู้คอนเทนเนอร์ก่อนนำมาใช้อยู่แล้ว แต่บริษัทรับจ้างทำความสะอาดไม่ได้ให้ความสำคัญกับการปนเปื้อนศัตรูพืชหรือเศษวัสดุจากพืชที่ตกค้างซึ่งอาจเป็นแหล่งสะสมหรือพาหะของศัตรูพืช รวมถึงปัญหาประสิทธิภาพการทำความสะอาดที่ต่างกันด้วย หากประกาศเป็น ISPMs อาจเป็นผลดีเพราะประเทศผู้ส่งออกต้องทำตามข้อกำหนดประเทศผู้นำเข้า อย่างไรก็ดีสำหรับประเทศไทยนั้น ในแต่ละวันมีจำนวนตู้คอนเทนเนอร์ปริมาณมากเกินความสามารถของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืช และอาจมีปัญหาในเรื่องความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ศุลกากร รวมถึงอาจเกิดความล่าช้าซึ่งจะมีผลต่อสินค้าที่เน่าเสียได้ง่ายด้วย จึงไม่เห็นด้วยที่จะจัดทำร่างมาตรฐานเรื่องนี้เป็น ISPMs

๕. Draft Amendments to ISPM 5: Glossary of phytosanitary terms เป็นการทบทวนศัพท์บัญญัติด้านสุขอนามัยพืชที่มีใน ISPM 5 ซึ่งปีนี้มีข้อเสนอเพิ่มศัพท์ใหม่ ๒ คำ แก้ไข ๑๖ คำ ขอตัดออก ๗ คำ ที่ประชุมเห็นชอบตามข้อเสนอในร่างมาตรฐาน และมีความเห็นเพิ่มเติมให้คงคำว่า “land border point” ตามนิยามเดิมของคำว่า “point of entry” ไว้ เนื่องจากคำว่า “land border point” ที่เสนอให้ตัดออกเป็นคำที่ยังมีการใช้สำหรับประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล